

Anja Kovačič

MELITA MERŠOL

Zakaj Pedro Opeka, kaj vas je poklicalo na Madagaskar?

Kot večina stvari v mojem življenju se je tudi potovanje na Madagaskar zgodilo povsem spontano in nepričakovano. Kolegica me je bolj v šali kot zares povabila, naj se ji pridružim na poti v Afriko, kjer je nameravala obiskati tudi Petra Opeko; jaz ga imenujem Peter, ker ga tako kličejo njegovi domači iz Podpoljan.

Ker se nikoli ne odpravim na pot v neznano državo brez posebnega cilja, sem tudi v Akamasoo odšla z željo, da napišem knjigo. Želela sem raziskovati neznano, spoznavati ljudi, ki nosijo globoke in predvsem drugačne zgodbe od naših, odstirati tančice tam, kamor ljudje navadno ne vidijo, in vse to zlit na papir. Afrika v celoti je zame še neraziskan kotiček sveta.

Kako ste doživeli Pedra Opeko?

Najbolj mi je bilo všeč dejstvo, da sem o njem vedela premalo in sem ga zato lahko spoznala povsem brez pričakovanj. Je eden največjih, a hkrati najpreprostejših ljudi na tem svetu. Izžareva toplino, svetlobo, ljubezen, moč in voljo, je neutrujen, nasmejan, odprt, razumevajoč ... V povezavi z njim je težko najti negativen pridevnik oziroma ga sploh ne najdem. V knjigi sem zapisala, da je »njegov objem kot toplina sonca in dotik, ki te napolni z ljubeznijo. V očeh globoka modrina, ki te odpelje v neki drug svet.« Mislim, da to pove vse.

Ali se strinjate, da njegova izrazita človeška milina izhaja iz dejstva, da se je odrekel ljubezni v običajnem pomenu te besede in vendar vsakodnevno deli ljubezen do ljudi?

Mislim, da pri njem ne gre za to, vsaj ne zdaj, zadnjih 50 let. Kolikor sem se pogovarjala z njim, ga spoznala in začutila, se je z duhovništvom in sprejetjem celibata povsem zavedno in zavestno odločil, sprijaznil, če želite, da bo njegova ljubezen to prijateljstvo, ki ga žanje med ljudmi. Ne bi rekla, da trpi. Najhujše trpljenje po mojem mnenju čuti v dveh primerih – ko vidi otroke, kako trpijo, tudi sam čuti isto bolečino kot oni. Njegova druga bolečina je, da pogreša domače, tako tiste

**NIKOLI NE SMEMO
NIKOMUR NIČESAR
OČITATI, DOKLER NE
POZNAMO NJEGOVEGA
OZADJA, PRETEKLOSTI,
TRAVM, ŠIBKOSTI,
NEPREDELANIH
SPOMINOV, BOLEČINE
IN VZROKOV, KI JO
POVZROČAJO.**



Anja v družbi mladih šolarjev FOTOGRAFIJE OSEBNI ARHIV

v Sloveniji kot v Argentini, prav tako pa ljudi na Madagaskarju, kadar potuje po svetu. Večkrat poudari, da je on na Madagaskarju zato, da služi najrevnejšim, in mislim, da v njegovem početju ni hrepenenja po ljubezni. Brez kakršnegakoli dvoma pa je mojster prijateljstva. In to ne kakršnegakoli, ampak pristnega, iskrenega in ljubečega.

Kaj se vas je najbolj dotaknilo pri vaši madagaskarski preizkušnji?

Dotaknilo se me je veliko stvari, zato je knjiga obširnejša, kot smo načrtovali. (smeh) Težko je reči, kaj mi je najbolj seglo v srce. Zagotovo nedolžni otroci, ki bijejo bitko vse od rojstva. Nikakor pa ne bi tako ali drugače zapostavila njihovih staršev, ki se na vse pretege trudijo, ne vsi, pa vendar, da bi otrokom omogočili več, kot so imeli sami. Povsod je tako, ampak v razmerah, v kakršnih to počnejo oni, je toliko težje kot recimo pri nas. V razmerah, kjer ni tekoče vode, elektrike, zdravil, kjer noben sistem ne deluje, je težko najti voljo, pogum in upanje na svetlejšo prihodnost. Tudi zaradi dejstva, da je njihova povprečna življenjska doba od 55 do 68 let.

Bi lahko dejali, da se je tam čas ustavil? Je svet pozabil na takšne ljudi?

Z gotovostjo. Če smo natančni, se njihov svet morda ni popolnoma ustavil, teče pa zagotovo mnogo počasneje kot v razvitem svetu. Obiskala sem Petrovo družino, ki je najbolj nazorno opisala primerjavo razmer. Govorili so o tem, kako so na domačiji Maroltovih, kjer je odraščala Petrova mati, ogromno njivo krompir-

Pedro Opeka mi je pokazal, kaj pomeni biti človek

Novinarka, popotnica in pisateljica Anja Kovačič je svojo pot začela kot novinarka na Pop TV, nato pa delala za različne medije, kar jo je izurilo v spretno spraševalko, ki s posebnim čutom za človeka prodira globlje in najde zgodbe tam, kjer so doma čustva, resnica, iskrenost, bolečina in osvoboditev. Tokrat je za njo ena najmočnejših življenjskih izkušenj. Nekaj neverjetnih dni je živela kot senca ob največjem človeku, kar jih je kdaj spoznala. »Pedro Opeka je veliko več kot samo misijonar ali duhovnik. Tako močne energije, ki gane do solz, ni čutiti kar povsod. Živela sem pravljico na smetišču, kjer vladata ljubezen in spoštovanje,« čustveno pove prijetna sogovornica o navdihu za knjigo *Peter Opeka, ostani z nami*, ki je pred kratkim izšla pri založbi Beletrina.

ja in koruze okopavali na roke, podobno kot še vedno kmetujejo na Madagaskarju. Pri njih je še danes tako, kot je bilo pri nas pred petdesetimi leti. Je pa res, da nanje ni pozabil svet, ampak domača oblast. Svet je tisti, ki jih rešuje in jim pomaga, s Slovenci in Francozi na čelu.

Kaj vas je pri Pedru Opeki najbolj ganilo?

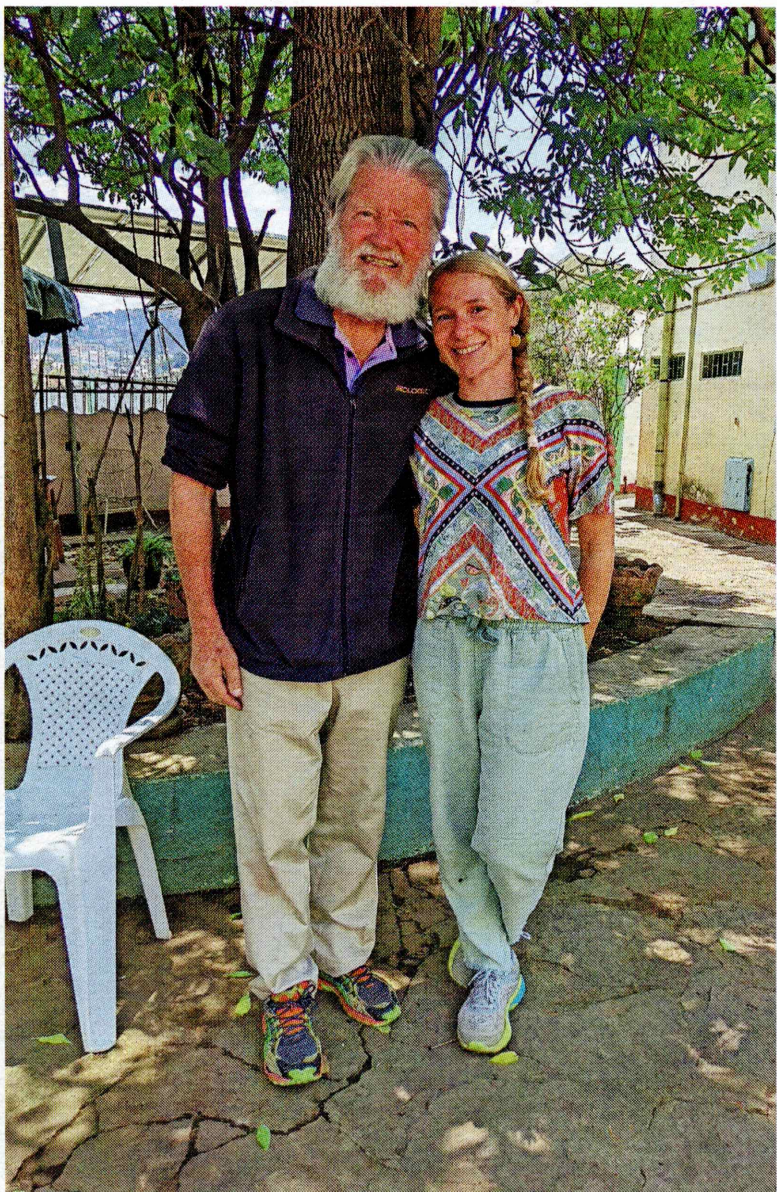
To, da lahko v trenutku preklopi iz enega problema na drugega, da vedno najde čas za vsakogar, se mu dovolj posveti, z vsem spoštovanjem in v vsem kaosu, ki se dogaja okoli njega. Kljub tisoče težavam, ki jih rešuje, ostaja srčen človek.

Ste ob prihodu domov postali drugačni, ste se pri sebi odločili kaj spremeniti?

Predvsem se mi nikamor več ne mudi in še bolj cenim vsako stvar, ki se mi zgodi in jo imam. Nič, prav nič ni samoumevno. Po vsakem potovanju v manj razviti svet se domov vrnem drugačna.

Akamasoa, mesto dobrih prijateljev, je na meni pustila neizbrisni pečat. Vem, da živimo v privilegiranem svetu, da je večina stvari, ki jih imamo in posedujemo, v resnici odveč. Zavedam se, da imamo neprecenljive naravne zaklade in pitno vodo. Vse to vem. Ampak ko vidiš, da najrevnejši v eni od najrevnejših držav na svetu resnično nimajo ničesar ... Pustimo ob strani vojna območja, države, opustošene zaradi političnih in verskih konfliktov. Tisto je druga zgodba v še enem nesprejemljivem svetu.

Že od nekdaj rada pomagam, ne zavržem uporabnih stvari, recikliram in podobno, zdaj pa



»Pokazal mi je, da si lahko strpen do sočloveka ne glede na vse, kar te obkroža,« pravi Anja o Pedru Opeki.

vse, česar zares ne potrebujem, še z lažjim srcem dam tistim, ki jim pride prav. S to knjigo pripravljam pravo akcijo, kako na različne načine priti do stvari, ki so nam odveč, njim pa lahko pollepšajo ali olajšajo življenje.

Opazam tudi, da je pri nas očitno še vedno premalo košev za smeti, še posebno v naravi. Peter ljudi namreč uči, naj smeti, če ne vidijo koša, dajo v žep in jih odnesejo do prvega koša ali zabojnika. Japonci jih menda nosijo domov. Predvsem pa me vedno bolj zanima, kakšne so naše deponije in kaj se v resnici dogaja z ločenimi odpadki, ki nam jih tako pridno zaračunavajo podjetja.

Ali drvim v svet, v katerem človek postaja odvečen?

Morda bi raje rekla, da drvim v svet, v katerem človek postaja ničvreden ali pa morda izgublja človeškost. Vse to, po čemer se razlikujemo od živali, se izgublja – razumskost, sočutje, razmišljanje, ločevanje dobrega od zlega ... Človek je žal res na marsikaterem področju že odveč, ampak za to je kriv sam. Če ostaneva na Madagaskarju, so ljudje, za katere skrbi Peter Opeka, odveč lastni državi, vladi in vodstvu. Madagaskar je izjemno rodovit in raznolik otok, ki bi lahko bil ob ustreznem upravljanju povsem samozadosten, tako pa prevelika sla po dobičku vodi vrh države h korupciji, ki je prisotna na vsakem koraku, kar najšibkejšo peha še globlje.

Pravijo, da so objemi med ljudmi ključni. Kakšen je tisti pravi?

Vedno redkejši so tudi ljudje, prijatelji, s katerimi se lahko zares objamemo. In če sem malce optimistična, čedalje več je neznan-

V MENI JE PREBUDIL UPANJE, DA SE DA S TRUDOM DOSEČI VELIKO VEČ, KOT SI MISLIMO. NAUČIL ME JE, DA NOBENA ODLOČITEV NI NUJNO PRAVA, PA VENDAR JO MORAMO SPREJETI IN ODGOVARJATI ZA POSLEDICE.

cev, ki zaznajo, kdaj nekdo zares potrebuje objem. Optimizem in svetloba med prebujenimi se širita, samo zaznavati ju je treba. Objem je zame kot stisk roke. Če se nekdo odloči, da me bo namesto stiska roke objel, naj to stori iskreno. Mlahava roka v pozdrav je mlahava, hladen objem pa je še vedno hladen. Slišala sem, da je pravi objem otroški in da traja tako dolgo, kot želi in potrebuje otrok. In res lahko potrdim, da tako dolgi objemi, kakršne dajejo in hkrati jemljejo madagaskarski otroci, niso ravno pogosti.

Kaj vas je tam najbolj pretreslo?

Tudi tu težko izberem eno stvar. Dojenček, ki so ga sredi noči odvrgli na ulici, stanje stanovanj, v katerih živijo ljudje, onesnaženost zraka, ki jih obkroža, pa tudi srčnost ljudi, ki kljub vsemu ohranjajo sočutje.

Kaj vas je najbolj naučil Pedro Opeka?

Potrdil je mojo tezo, da je treba na svet gledati s srcem. Pokazal mi je, da si lahko strpen do sočloveka ne glede na vse, kar te ob-

TEŽKO IZBEREM ENO STVAR, KI ME JE NAJBOLJ PRETRESLA. DOJENČEK, KI SO GA SREDI NOČI ODVRGLI NA ULICI, STANJE STANOVANJ, V KATERIH ŽIVIJO LJUDJE, ONESNAŽENOST ZRAKA, KI JIH OBKROŽA, PA TUDI SRČNOST LJUDI, KI KLJUB VSEMU OHRANJAJO SOČUTJE.

kroža. V meni je prebudil upanje, da se da s trudom doseči veliko več, kot si mislimo. Naučil me je, da nobena odločitev ni nujno prava, pa vendar jo moramo sprejeti in odgovarjati za posledice. Pokazal mi je, kaj pomeni biti človek v pravem pomenu besede. Sicer pa raje govorim o tem, česa me je naučila celotna izkušnja.

Katero njegovo vodilo bi morali upoštevati prav vsi?

Vsa, ki so zapisana ob naslovih posameznih poglavij v knjigi. (smeh) Nekaj za pokušnjo: Za vsakega se ob pravem času najde ustrezen nauk; Nismo vladarji, služabniki smo, tako v državi kot cerkvi, tako na ulici kot v družini; Če nekdo trka na tvoja vrata, ga moraš sprejeti in z njim deliti, kar imaš.

V kaj verjamete?

Verjamem v nekaj več, v nekaj neotipljivega. V toplino energije, ki se pretaka med nami. Naj bo ta energija nekomu Bog, drugemu bog in tretjemu talisman. Naj se vsak posameznik odloča, kaj ga vodi, samo da ga polni in navdaja z upanjem.

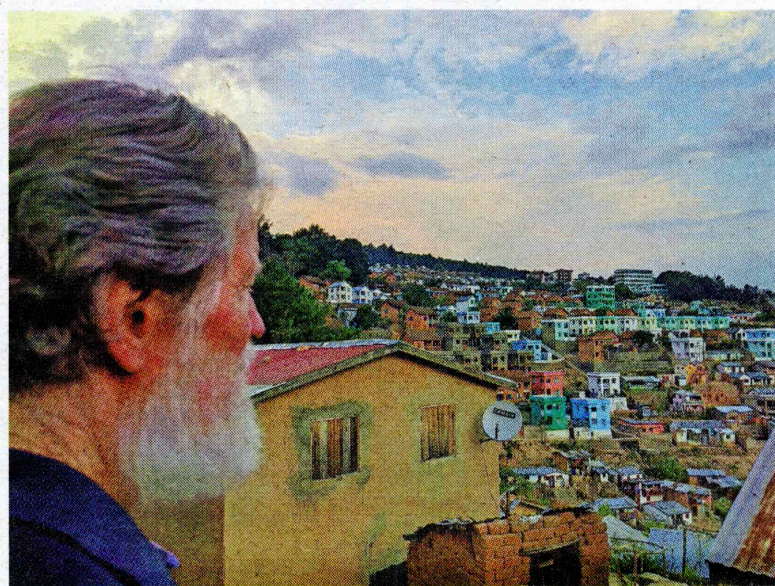
Nikoli ne smemo nikomur ničesar očitati, dokler ne poznamo njegovega ozadja, preteklosti, travm, šibkosti, nepredelanih spominov, bolečine in vzrokov, ki jo povzročajo. Zato bodimo človek človeku, ponudimo roko, če le lahko, ker nikoli ne vemo, kdaj jo bomo mi potrebovali.

Kaj vam je danes izvabilo nasmeh na obraz?

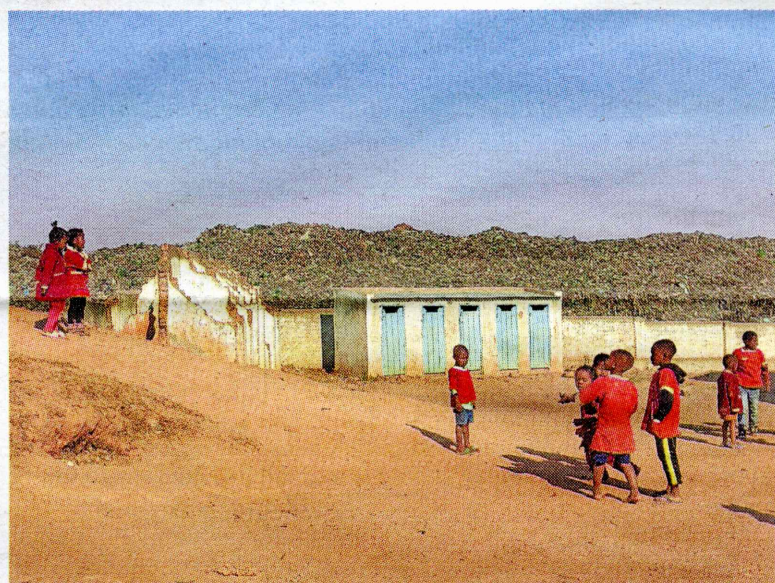
Moja skoraj 17-letna rešenka Molly. Mačka, ki je po vrnitvi z Madagaskarja vstopila v moje življenje. Njena dolgoletna lastnica je žal umrla, začasni skrbniki pa so jo želeli spustiti v naravo, kjer zagotovo ne bi preživela. Zdaj pa uživa življenje razvajene domače gospodarice, ki se včasih obnaša kot pes, včasih kot človek in kdaj pa kdaj tudi kot mačka. Predvsem pa ji večkrat rečem, da je njeno življenje lažje, varnejše in lepše od večine ljudi v Akamasoi. Je pa res, da ji preveč pustim, da me izkorišča in jo z veseljem razvajam. (smeh)

Komu namenjate svojo knjigo Peter Opeka, ostani z nami, biografijo o Pedru Opeki iz prve roke, ki ste jo podnaslovili Pravljica s smetišča, ki jo na Madagaskarju piše slovensko-argentinski misijonar?

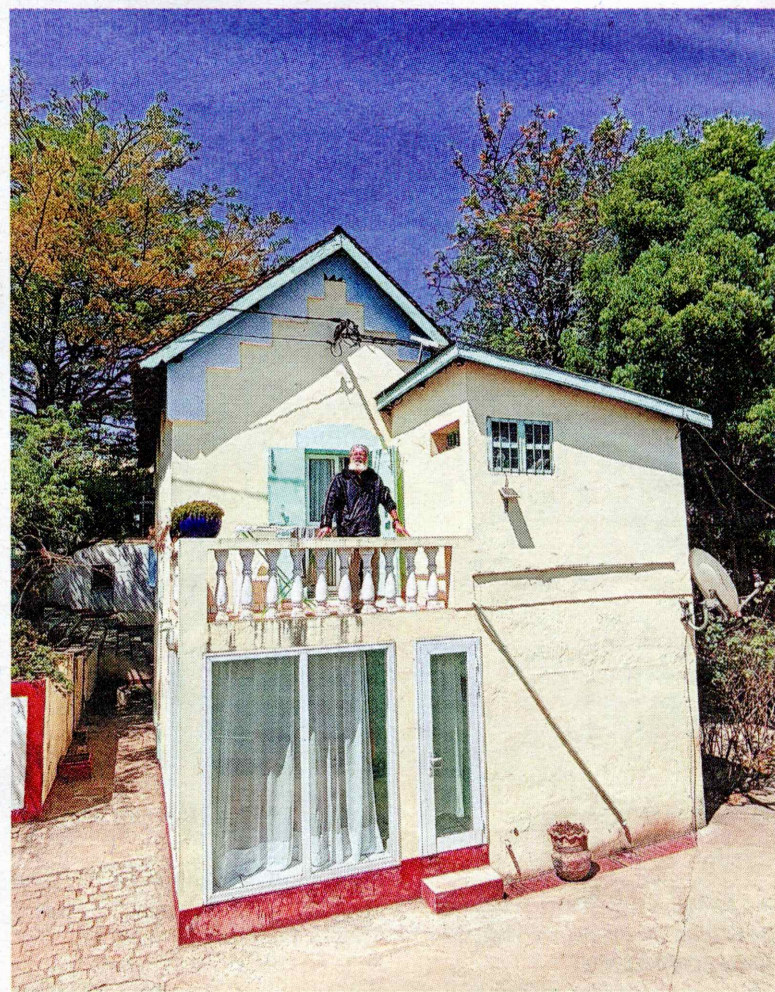
Knjigo v celoti posvečam čudovitim ljudem, prijateljem iz mesta Akamasoa, ki so me toplo sprejeli medse in me naučili najpomembnejše lekcije življenja. Naj bodo njihove zgodbe vir navdiha in spodbude vsakemu bralcu, da odkrije resnično bogastvo dragocenega življenja, ki se skriva v medsebojni pomoči, sočutju in ljubezni.



Pogled na Akamasoo



Vrtec ob deponiji



Pedro Opeka na svojem domu na Madagaskarju